

บทที่ 9

ศาสนาอิสลามและสังคมอิสลาม

1. กำเนิดและความเป็นมาของศาสนาอิสลาม

1.1 สภาพสังคมก่อนเกิดศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามเกิดในดินแดนอาหรับ ซึ่งเป็นทะเลทราย สภาพทางภูมิศาสตร์แห้งแล้งเป็นส่วนใหญ่ มีลมร้อนจัดพัดแรงในเวลากลางวัน เวลากลางคืนอากาศเย็นเยือก ชาวอาหรับเป็นชนชาติที่อาศัยอยู่ในดินแดนนี้เป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นก็มิชชาวิวอาศัยอยู่ แต่ไม่มากเท่าชาวอาหรับ

ชาวอาหรับอาศัยอยู่เป็นกลุ่ม หมู่ และพวกเผ่าพันธุ์ โดยปลูกกระท่อม หรือกระโจม อยู่รวมกลุ่มกันเป็นสายตระกูล (Clan) มีความรักพวกรักพี่น้อง และรักสายเลือดมาก หากใครมาทำร้ายพวกหรือญาติพี่น้องของตน จะตามแก้แค้นให้เป็นทอด ๆ มีหัวหน้ากลุ่ม เรียกว่า **ชีค** (Shiekh) เป็นผู้นำกลุ่ม (โดยการได้รับเลือก ทั้งในการเดินทางค้าขาย การปกครองภายใน การตัดสินความต่าง ๆ คนในกลุ่มหรือเผ่าเดียวกัน จะเชื่อฟังเคารพหัวหน้ามาก

ชาวอาหรับจะกินนมและเนื้อแพะ และแกะ บางทีก็เนื้ออูฐ อาหารแบบง่าย ๆ ที่ทำจากอินทผลัม แล้วเอาเมล็ดอินทผลัมที่เหลือใช้เป็นอาหารโปรดของอูฐ ซึ่งใช้เป็นสัตว์พาหนะบรรทุกสินค้า ฯลฯ ความสัมพันธ์ระหว่างอูฐกับชาวอาหรับมีต่อกันอย่างลึกซึ้ง อูฐเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในดินแดนทะเลทรายอันแห้งแล้ง เป็นสมบัติอันมีค่า และเป็นเครื่องวัดฐานะของผู้เป็นเจ้าของ อูฐใช้เป็นสินสอดของหมั้น หรือใช้หนี้สินทดแทนได้ อูฐจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากของสภาพสังคมอาหรับ

ชาวอาหรับมีความเจริญทางด้านวัฒนธรรม และอารยธรรม มาช้านาน มีภาษาเป็นของตนเอง เรียกว่าภาษาอาหรับที่นับว่าเป็นภาษาที่มีคุณสมบัติ พิเศษ ละเอียดลึกซึ้ง และมีจังหวะของภาษาเร้าใจ* เหมือนมีมนต์ขลัง (Lawful Magic)

พฤติกรรมทางสังคมของชาวอาหรับ(ก่อนเกิดศาสนาอิสลาม) ยกย่องผู้ชาย ผู้หญิง มีฐานะเป็นรองเสมือนเป็นสมบัติของสามี หญิงหม้ายมีสถานะทางสังคมที่ด้อยต่ำ เหตุการณ์ร้าย ๆ มักเกิดขึ้นเสมอกับเพศหญิงในสังคมอาหรับ เช่น ถ้ามีลูกเป็นหญิง บิดาถ้าไม่พอใจจะฆ่าให้ตายตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดา ไม่เสียหาย สำหรับชายที่มีฐานะจะมีหญิงเป็นทาสว่าเรอสักกี่คนก็ได้ จะฆ่าหรือลงโทษอย่างไรก็ได้ ผู้ชายถือเป็นสิ่งมีค่าของครอบครัว บิดาจะรักลูกชายมาก ผู้ชายจะเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้ปกป้อง หมู่ กลุ่ม และปกป้องสตรีและเด็ก ซึ่งถือเป็นสมบัติของพวกเขา (การแย่งชิงผู้หญิงระหว่างกลุ่มมีอยู่เสมอ)

ชาวอาหรับทั่วไปโดย เฉพาะผู้ชายมีนิสัยรักศักดิ์ศรีอารมณ์ร้อน เคียดขาด เคียดเคี้ยว กล้าหาญ กล้าตาย รักพวกพ้อง และถือว่าการแก้แค้นทดแทนเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่มีชีวิตอยู่ จะต้องกระทำ

1.2 ความเชื่อทางศาสนาและพฤติกรรม

ชาวอาหรับก่อนเกิดศาสนาอิสลาม มีความเชื่อทางศาสนา และมีพฤติกรรมทางความเชื่อที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน สรุปได้ดังนี้

* ภาษาอาหรับนับเป็นภาษาที่มีคุณสมบัติพิเศษเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักภาษาศาสตร์ จนกล่าวกันว่า ถ้าจะดูความเป็นเลิศของกรีกต้องดูที่ภาพปั้นและสลัก ดูสถาปัตยกรรมต้องของชาวโรมัน แต่หากจะดูความเป็นเลิศทางอาหรับ ต้องดูที่คำประพันธ์และกวีนิพนธ์ (ประจักษ์ ชัยใส, โลกอิสลาม 2521 หน้า 9-10)

1.2.1 เคารพนับถือหินศักดิ์สิทธิ์ เรียกว่า **หินกาบะ** (Kaba) ซึ่งเป็นหินสีดำ อยู่ในวิหารในเมือง มักกะฮ์ โดยมีความเชื่อสืบต่อมาว่าเป็นหินที่อาดัมนำมาจากสวรรค์ เมื่อตอนถูกพระเจ้าลงโทษให้มาอยู่ในโลก ชาวอาหรับจะพากันไปแสวงบุญ ณ เมืองมักกะฮ์ เป็นประจำปีละครั้ง หรือในช่วงชีวิตหนึ่งต้องไปให้ได้สักครั้ง

1.2.2 นับถือ ภูเขา ต้นไม้ น้ำพุว่าศักดิ์สิทธิ์ สามารถบำบัดโรคได้

1.2.3 นับถือเทพ ผีसा่ง ปันรูปเคารพ บูชา เช่นสังเวทไไว้มากมาย

1.2.4 นับถือบูชาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาวต่าง ๆ เพราะการเดินทางในทะเลทราย เป็นเวลานาน ก็ต้องอาศัยดูดวงดาวบนท้องฟ้าเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งยังใช้ในการนับวันเวลาจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์* ชาวอาหรับโบราณเชี่ยวชาญทางดาราศาสตร์ และการทำนาย เหตุการณ์และสภาพอากาศจากปรากฏการณ์บนท้องฟ้า

1.2.5 เชื่อเรื่องอำนาจลึกลับ ผีสา่งเทวดา เวทย์มนต์ คาถา มีพ่อมด แม่มด หมอผี การทำนาย การเสี่ยงทาย

1.3 กำนาศาสนาอิสลาม

อิสลาม มาจากคำว่า **อัลละมะ** แปลว่า **สันติ การยอม นอบน้อมตน ยอมจำนนโดยสิ้นเชิง** (ต่อพระเจ้า)

* การนับวันเวลาของชาวอาหรับใช้ 360 วัน เป็น 1 ปี และปันรูปเคารพเป็นรูปต่าง ๆ บูชาแทนทุกวัน มีถึง 360 รูปนั้นโดยตั้งอยู่ในวิหารเมืองมักกะฮ์ ชาวอาหรับจะหมุนเวียนไปสักการะวันละรูปจนครบ 360 รูป เป็น 1 ปี

มุสลิม แปลว่า ผู้นอบน้อมคน ผู้แสวงหาสันติ ใช้เรียกผู้นับถือ ศาสนาอิสลามว่า ชาวมุสลิม

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนา ที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวสูงสุดและ เรียกนามพระเจ้าว่า **อัลลอฮ์** (ซูห์ ๗)*

ศาสนาของศาสนาอิสลาม คือ ศาสดามุฮัมมัด (ศ็อล ๗)**
ชาวมุสลิมเรียกศาสดาของตนว่า **นบี** โดยใช้คำว่า นบี นำหน้าชื่อศาสดาแต่ละองค์ หรือเรียกท่านนบีเฉย ๆ (นบี แปลว่า ผู้ประกาศข่าว หรือผู้ปลุกฝังวิทยาการ)

ผู้ก่อตั้งศาสนาอิสลามให้มีขึ้นในโลกคือ ท่านนบี **มุฮัมมัด** (Muhammad) พระองค์เกิดที่เมืองมักกะฮ์ เป็นเชื้อสายเผ่าอาหรับ สายตระกูล ที่ได้รับเกียรติให้ดูแลรักษาวิหารและหินกาบ (Kaba) ตามประวัตินั้นท่านเกิดในวัน จันทร์ที่ 20 เมษายน ค.ศ. 570 ปู่เป็นผู้ตั้งชื่อให้เมื่อเกิดได้ 3 เดือน บิดาชื่ออับดุล ล่าห์ (Abdulbah) ถึงแก่กรรมพออายุได้ 6 ขวบ มารดาชื่อ อมีนะ (Amina) ก็ถึงแก่กรรม ท่านนบียู่กับปู่ ต่อมาไม่นานปู่ก็ถึงแก่กรรม นับว่าท่านเป็นกำพร้าตั้งแต่นั้นมา เมื่อสิ้นปู่ท่านก็ไปอาศัยอยู่กับลุงชื่อ อาบู ตอลิบ (Abu Talib) ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูท่านจนเติบโตใหญ่ (ต่อมาท่านก็ได้รับอุปการะบุตรของลุงผู้นี้) เนื่องจากลุงท่านมีอาชีพเดิมทางค้าขายรอนแรมไปตามเมืองต่าง ๆ ท่านจึงมิได้มีโอกาสเรียนหนังสือ แต่

* ซูห์ ๗ เป็นคำย่อของ ซูเราะฮ์อะอะอะอะอะอะ แปลว่า ความบริสุทธิ์และความสูงส่งยิ่ง แต่พระองค์ใช้ต่อท้ายนามของพระเจ้า

** ศ็อล ๗ เป็นคำย่อของ ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม แปลว่า ขอโปรดปราณีแห่งอัลลอฮ์ และความสันติสุขจงมีแก่ท่าน ให้ต่อท้ายนามศาสดามุฮัมมัดโดยเฉพาะ

ท่านก็ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่ได้ไปพบเห็นผู้คน บ้านเมืองต่าง ๆ ได้รู้เห็นพฤติกรรม และความเชื่อของผู้คนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนายิว ศาสนาคริสต์ เป็นต้น

เมื่ออายุ 25 ปี ท่านนบีได้แต่งงานกับเศรษฐีนิหมาย ชื่อ **คาคิจาห์** (Khadijah) โดยท่านได้ทำงานคุมกองคาราวานแก่คาคิจาห์ จนเห็นความซื่อตรง และความสามารถตั้งใจทำงาน ทำให้คาคิจาห์รักพอใจท่านนบี จนได้แต่งงานกัน ท่านนบีได้ดำเนินธุรกิจดูแลแทนให้ภรรยาด้วยดีตลอดมา เมื่อมีฐานะมั่นคง ท่านก็เริ่มครุ่นคิดและแสวงหาความสงบ วิเวก คิคค้นหลักธรรม โดยแยกตัวไปอยู่อย่างสันโดษในถ้ำที่ภูเขาฮิรับ เมื่ออายุได้ 40 ปี ณ ที่นั้น ท่านได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับพระเจ้า คือพระเจ้าได้ส่งเทพวิวาร หรือเทวทูตกาเบรียล (Archangel Gabriel) มาปรากฏแก่ท่านนบี และให้อ่านสาสน์ หรือโองการจากพระเจ้าโดยการให้อ่านตามเพราะท่านนบีอ่านหนังสือไม่ได้ หลังจากนั้นก็มาปรากฏแก่ท่านอีกหลายครั้ง ท่านนำเรื่องมหัศจรรย์นี้ไปปรึกษาแก่ภรรยา ซึ่งนางก็ได้ให้ผู้รู้ทางภาษาอาหรับมาบันทึกข้อความจากท่านนบีไว้

ท่านนบีได้รับโองการให้ประกาศศาสนาสั่งสอนประชาชน ท่านก็เริ่มสั่งสอนแก่ภรรยา บุตร ญาติสนิท ผู้ใกล้ชิด ในกลุ่มเล็ก ๆ แล้วค่อย ๆ ขยายกว้างขวางออกไป เพราะมีผู้ศรัทธา นับถือ แม้แต่อาลักษณ์ผู้บันทึกข้อความที่ท่านนบีรับโองการมาก็เลื่อมใส ศรัทธา ยอมรับนับถือท่าน การเผยแพร่ศาสนาทำอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ เรื่อย ๆ มาจนเมื่อท่านได้สาวกผู้หนึ่ง ชื่อ โอมาร์ อิบน์ล กาทาบ (Omar ibn-al-Kathab) (1) ท่านผู้นี้เป็นคนเข้มแข็ง มีบุคลิกสง่างาม เป็นที่น่าเกรงขาม และ

1. ประจักษ์ ชัยสวัสดิ์, **โลกอิสลาม**, กรุงเทพฯ . อักษรสมัย, 2521 หน้า 27.

นับเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ศาสนา ท่านผู้นี้ได้ฟังคำสอนของท่านนี้แล้วเกิดความรู้สึกที่ถวิลถวิล ประกาศตนเป็นมุสลิมอย่างเปิดเผย และแนะนำให้ท่านมีประกาศศาสนาอย่างเปิดเผย ไม่ต้องกลัวใครอีก แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสังคมขณะนั้น คนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับคำสอนของท่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับพฤติกรรม และความเชื่อที่มีมาแต่เดิม ทำให้ท่านมีต้องเผยแพร่อย่างระมัดระวัง แม้กระนั้นก็ยังเกิดเหตุขึ้น คือผู้ที่ไม่พอใจคำสั่งสอนของท่านนี้ พยายามห้ามท่านให้หยุดสั่งสอน ทั้งปลอบ ทั้งขู่จนกระทั่งไปร้องเรียนต่อญาติผู้ใหญ่ของท่าน ผู้มีชื่อเสียงในเมืองมักกะฮ์ ให้มาห้ามท่าน แต่ก็ไม่ได้ผล ท่านยังกระทำการเผยแพร่ศาสนาอิสลามต่อไป จนผู้ไม่พอใจลุดระคมกันจะทำร้ายท่าน สาวก และเพื่อนชื่อ **อับดู บาคร์** (Abu Bakr) ของท่านพาท่านหนีภัยออกจากเมืองมักกะฮ์ มาอยู่เมืองยาทริบ เพราะชาวเมืองยาทริบส่วนใหญ่นับถือศรัทธาท่าน และเมืองนี้ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น เมืองเมดินะ (Medina) อันแปลว่า เมืองแห่งตัวแทนของพระผู้เป็นเจ้า และจากเหตุการณ์นั่นเอง อิสลามก็ได้ถือเอาวันเดือนปีนั้น เป็นการเริ่มต้นศักราชของอิสลาม ท่านผู้ได้สั่งสอนชาวเมืองเมดินาและผู้คนที่เดินทางค้าขายผ่านมา และได้รับผลสำเร็จดี แต่ท่านก็ยังต้องการทวนกลับไปเมืองมักกะฮ์อีก จึงรวบรวมผู้คนอาสาสมัครชาวมุสลิมได้ 1,000 คน ยกกองทัพไปโจมตีเมืองมักกะฮ์ ซึ่งมีกำลังมากกว่า และเข้มแข็งกว่าหลายเท่า

การรบครั้งนี้ เป็นครั้งแรกของการเผยแพร่ศาสนาอิสลามโดยกองทัพ เพราะหากไม่ใช่กำลังก็จะมีทางได้เข้าไปเผยแพร่ศาสนาอย่างเต็มที่ในเมืองมักกะฮ์ แม้จะรู้ว่าเสียเปรียบในการรบ แต่ด้วยการรบด้วยพลังใจพิเศษของกองทัพมุสลิมครั้งนี้ ทำให้สามารถได้ชัยชนะ เป็นที่เลื่องลือถึงความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว การสู้แบบยอมถวายชีวิตแด่พระเจ้าของทหารมุสลิม ทำให้ศัตรูครั่นคร้าม

ต่อจากนั้น ก็มีการเจรจาสงบศึก และต่อมาท่านนบีก็ขอเวลา กับผู้ปกครองเมืองมักกะฮ์ ขอให้ชาวมุสลิมนับหมื่นคนได้ไปนมัสการแสวงบุญต่อหินกาบา ในเมืองได้ อีกไม่กี่ปีต่อมา ท่านนบีก็ทำสงครามกับเมืองมักกะฮ์อีก และครั้งนี้ท่านได้ ชัยชนะโดยเด็ดขาด แต่ท่านก็มีได้ให้ทหารของท่านทำร้ายประชาชนเลย ท่านเพียงแต่พา ทหารส่วนหนึ่งไปทำลายรูปเคารพต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายในวิหารต่าง ๆ ในเมืองมักกะฮ์ เพื่อให้ประชาชนเลิกนับถือ

หลังจากนั้น กองทัพมุสลิมก็แผ่ขยายได้ดินแดนพร้อมกับเผยแพร ศาสนาอิสลาม ให้มีผู้นับถือมากมายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กองทัพมุสลิม จะต่อสู้กับผู้ ที่ต่อต้านขัดขวางการใช้กำลังต่อสู้ที่ไม่ยอมรับพระเจ้า

เมื่อท่านนบีสิ้นพระชนม์ อายุได้ 63 ปี รวมเป็นเวลา 23 ปี ที่ท่านเผยแพรศาสนาอิสลามทั้งวิถีเกลี้ยกล่อมเกลางจิตใจให้ศรัทธาและวิธีบังคับ ตาม สถานการณ์

2. คัมภีร์ที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

2.1 คัมภีร์ อัล-กุรอาน

คัมภีร์สูงสุดของศาสนาอิสลาม คือคัมภีร์ อัล-กุรอาน ซึ่ง พระเจ้าทรงประทานให้แก่ท่านศาสดา มุฮัมมัด (คือล ฯ) โดยการลงวะฮีย์* เป็นภาษา อาหรับ ประกอบด้วยหลักธรรมอันเป็นโองการแห่งพระเจ้า ซึ่งประทานแก่มนุษย์โดย ผ่านท่านนบี มุฮัมมัด

* การลงวะฮีย์ คือการรับโองการของพระเจ้าโดยผ่านทางเทวทูต

หลักการของศาสนาอิสลาม เป็นธรรมนูญแห่งชีวิต (Code of Life) เป็นแนวทางและกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตทุก ๆ ด้าน เป็นระเบียบ เป็นประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมมุสลิม กล่าวโดยรวม ๆ ว่า หลักธรรมและคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักปฏิบัติและเป็นศรัทธายึดเหนี่ยว มีอิทธิพลต่อจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของชาวมุสลิมทั้งมวล ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ

2.2 **ซุนนะห์** คือ คัมภีร์ซึ่งประกอบด้วย โอวาททั้งหลายของท่านนบี มุฮัมมัด รวมทั้ง วะจนะ หรือ **หะดีษ*** การปฏิบัติ (จริยวัตร) คำชี้ขาด คำแนะนำในปัญหาใดปัญหาหนึ่งของท่านนบี ตลอดจนคำกล่าวและการปฏิบัติของสาวกซึ่งท่านนบี มุฮัมมัด ให้การรับรองหรือไม่คัดค้าน

วัฒนธรรมอิสลาม มาจากคัมภีร์สำคัญทั้งสองนี้ ฉะนั้นวัฒนธรรมของอิสลามจึงไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สังคม หรือสภาพแวดล้อม นับว่าวัฒนธรรมอิสลามเป็นวัฒนธรรมที่แข็ง(1)

3. พฤติกรรมและความเชื่อของชาวมุสลิม

พฤติกรรมและความเชื่อของชาวมุสลิมจะเป็นไปตามหลัก 2 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างที่สำคัญของศาสนาอิสลาม อันมีอิทธิพลครอบงำ ความเชื่อ พฤติกรรม และการดำรงชีวิตของชาวมุสลิมทั้งหลาย ตั้งแต่เกิดจนตาย คือ

3.1 หลักศรัทธา 6 ประการ (ทางใจ)

3.2 หลักปฏิบัติ 5 ประการ (ทางกาย)

* หะดีษ หมายถึง โอวาทของท่านศาสดา มุฮัมมัด หะดีษ เป็นส่วนหนึ่งของ ซุนนะห์

1. เสาวนีย์ รุจิระอัมชะร, **วัฒนธรรมอิสลาม**, หน้า 12. (ม.ป.พ.)

3.1 หลักศรัทธา 6 ประการ

ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องศรัทธาในหลัก 6 ประการ ซึ่งเรียกว่า **รุกน่อหฺมาน** คือ

- 3.1.1 ศรัทธาในพระเจ้า
- 3.1.2 ศรัทธาในบรรดามลาอิกะฮ์* (เทวทูต หรือบริวารของพระเจ้า)
- 3.1.3 ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์
- 3.1.4 ศรัทธาในบรรดาศาสนทูต
- 3.1.5 ศรัทธาในวันพิพากษา
- 3.1.6 ศรัทธาในกฎกำหนดสภาพการณ์

3.2 หลักปฏิบัติ 5 ประการ (รุกน่ออิสลาม)

- 3.2.1 การปฏิญาณตนว่าจะไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอห์ และแท้จริงมุฮัมมัด คือศาสนทูตของพระองค์
- 3.2.2 การปฏิบัติละหมาด วันละ 5 ครั้ง
- 3.2.3 ในรอบ 1 ปี จะถือศีลอดเป็นเวลา 1 เดือน คือเดือนรอมฎอน

* เทวทูตหรือมลาอิกะฮ์ ทั้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในศาสนาได้แก่ เทวทูตชื่อญิบรออีลเป็นผู้นำโองการจากพระเจ้ามาถ่ายทอดแก่ศาสดา มุฮัมมัด

รกีบ-ฮักค	ทำหน้าที่บันทึกความคิดความจำของมนุษย์
อิสรออีล	ทำหน้าที่ถอดวิญญาณของมนุษย์ออกจากร่าง
มุกะร็บ-นกีร	ทำหน้าที่สัมภาษณ์ผู้ตาย ณ หลุมฝังศพ

- 3.2.4 บริจาคชะกาต คือ บริจาคเงินทองทรัพย์สินแก่ผู้ยากจน หรือผู้มีสิทธิรับร้อยละ 2.5 ของรายได้สุทธิ
- 3.2.5 เดินทางไปประกอบพิธี ฮัจญ์ ณ นครมักกะฮ์(สำหรับผู้ที่สามารถทำได้)

4. พิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

ชาวมุสลิมทุกคนจะต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ตามที่ปรากฏใน คัมภีร์ และ หลักคำสอนของท่านศาสดา ได้แก่

4.1 การเข้าสูหนัต

การเข้าสูหนัต (Circumscission) หรือ มาไซะยาวี เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวมุสลิม (ชาวยิวและคริสต์ที่เคร่งก็ทำเช่นกัน) การเข้าสูหนัต คือ การขลิบอวัยวะเพศชาย ซึ่งจะทำในวัยเด็ก ประมาณอายุ 6-16 ปี (แต่ในปัจจุบัน พ่อแม่มักนิยมให้หมอทำตั้งแต่แรกคลอดที่โรงพยาบาล และเป็นที่นิยมแพร่หลายทั้งในคนนอกศาสนา เพราะเป็นผลดีแก่สุขภาพ)

หากชายใดที่นับถือศาสนาอื่น จะมาแต่งงานกับหญิงมุสลิม ยอมเป็นมุสลิม ก็ต้องทำสูหนัตก่อนจึงจะแต่งงานกับหญิงมุสลิมได้

4.2 การละหมาด

การละหมาด หรือ นมาซ มาจากภาษาอาหรับว่า **อัส-เศาะลาตุ** แปลว่า การขอพร การละหมาด คือการแสดงความเคารพต่อพระเจ้าทั้งร่างกาย และจิตใจ ตามคัมภีร์อัลกุรอาน มีระบุว่า

การละหมาดนั้น ย้ำยังผู้ปฏิบัติจากความเชื่อและความไม่เที่ยง
ต่าง ๆ ค้ำกับสุเจ้าจงคำรงละหมาด เพื่อระลึกถึงข้า

พันธะระหว่างเรากับพวกเขา ก็คือการละหมาด ถ้าผู้ใดละ
ทิ้งการละหมาด ผู้นั้นก็มีโช่มุสลิม

การทำละหมาดจะทำวันละ 5 ครั้ง คือ

4.2.1 ย่ำรุ่ง

4.2.2 กลางวัน

4.2.3 เวลาบ่าย

4.2.4 เวลาพลบค่ำ

4.2.5 เวลากลางคืน

มุสลิมจะทำละหมาดที่ใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นมัสญิด หรือ
บ้าน อาจเป็นที่ทำงาน หรือบนพาหนะ ฯลฯ แต่ต้องเป็นที่สะอาด และต้องทำตัวเองให้
สะอาด โดยหันหน้าไปทางทิศที่ตั้งของกะอฺบะฮ์ หรือกิบลัต ในประเทศซาอุดีอาราเบีย
สำหรับประเทศไทย คือทิศตะวันออก

ในการทำละหมาดหลายคน ผู้ชายจะอยู่แถวหน้า ถัดมาเป็น
แถวของเด็ก และหญิง จะอยู่แถวสุดท้าย (แม้จะมีหญิงเพียงคนเดียว)

ก่อนทำการละหมาด ต้องชำระล้างร่างกายให้สะอาด ได้แก่
ล้างหน้า ล้างมือ และเท้า เป็นต้น

4.3 การถือศีลอด การถือศีลอดมาจากภาษาอาหรับว่า **อัส-ฮิยาม**
แปลว่า การละ การงดเว้น ระงับยับยั้ง การถือศีลอด คือการงดเว้นการบริโภคอาหาร

เครื่องดื่ม การร่วมสังฆวาส การรักษาวัยวะทุกส่วนให้พ้นจากความชั่ว ทางกาย วาจา และใจ

จุดมุ่งหมายของการถือศีลอด คือให้มุสลิมได้รู้จักความหิวอดอยาก ผีกรำกายให้อดทน และจะเกิดความเห็นอกเห็นใจผู้ที่ทุกข์ยากกว่าตน

ใน 1 ปี มุสลิมต้องถือศีลอด 1 เดือน ในเดือนรอมฎอน ซึ่งจะหมุนเวียนไปตามการนับทางจันทรคติ

ผู้ถือศีลอด คือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และยกเว้นให้สำหรับคนชรา ผู้ป่วยและหญิงมีครรภ์ ผู้ทำงานหนัก หรืออยู่ในระหว่างเดินทาง

4.4 การบริจาคชะกาต ชะกาตมาจากภาษาอาหรับว่า **ชะกาฮฺ** แปลว่า ให้ความบริสุทธิ์ ทำให้หมดมลทิน ทำให้เจริญงอกงาม ชะกาต คือการบริจาคทานของผู้มีทรัพย์สินแก่ผู้ยากจนเป็นประจำปี การบริจาคทานนี้เพื่อเป็นการลดการตระหนี่ ทำให้คนเพื่อแผ่ โอบอ้อมอารี นอกจากบริจาคทรัพย์สินเป็นทานแล้ว มุสลิมต้องให้ทานน้ำใจ ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์

4.5 การประกอบพิธีฮัจญ์ อัจญ์ แปลว่า การมุ่งไปสู่การเยือน หมายถึง การเดินทางไปประกอบศาสนกิจ ณ บัยตุลลอฮ์* ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยในทุกปี มุสลิมจากทั่วโลกจะเดินทางไปทำพิธีฮัจญ์พร้อมกัน 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ในเดือนที่ 2 ของปฏิทินอิสลาม

วันพระของศาสนาอิสลาม คือวันศุกร์ ซึ่งทุกวันศุกร์ ชาวมุสลิมจะทำพิธีละหมาดอย่างดีถ้วนครบถ้วนการ

* บัยตุลลอฮ์ หรือ อับ-กะบะฮะฮ์ ตั้งอยู่ ณ เมืองมักกะฮ์ เป็นเมืองที่ศาสดามุฮัมมัดเกิด และได้รับโองการจากพระเจ้าเป็นครั้งแรก

5. อิทธิพลของศาสนาอิสลามต่อสังคม

หลังจากศาสนาอิสลามกำเนิด และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว ทั้งโดยกองทัพ และโดยความเลื่อมใส ศรัทธา ทำให้สภาพสังคม พฤติกรรมและความเชื่อของชาวอาหรับทั้งหลาย เปลี่ยนแปลงไป ตามอิทธิพลคำสั่งสอนของศาสนาอิสลาม พอสรุปได้ดังนี้

5.1 เลิกนับถือรูปเคารพต่าง ๆ และผีสิงเทวดาประจำธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเลทราย ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว ฯลฯ

5.2 มีความเคารพนับถือพระเจ้าองค์เดียว และจากเรื่องนี้มีผลอย่างมาก ในการทำให้เกิดการสามัคคี ร่วมมือ ช่วยเหลือ ร่วมใจกัน นับเป็นการรวมชาวอาหรับเผ่าต่าง ๆ ให้รวมกันได้ โดยมีความเชื่อทางศาสนาเดียวกันเป็นแกนกลาง ซึ่งไม่เคยมีปรากฏมาก่อนเลยในประวัติศาสตร์ชนชาติอาหรับ

5.3 การรบพุ่ง ข่าล้างแค้นลดลงมาก แต่กลับร่วมแรงร่วมใจกันต่อสู้ข้าศึกศัตรูอย่างกล้าหาญ เพราะเชื่อว่า การตายในการต่อสู้เพื่อพระเจ้า จะทำให้วิญญาณไปสู่สวรรค์อยู่กับพระเจ้า ด้วยการสู้รบด้วยแรงศรัทธา ทำให้กองทัพอิสลามเข้มแข็ง เป็นที่เกรงขามที่สุดในยุคสมัยนั้น และเป็นเหตุให้อาณาจักรอิสลามแผ่ขยายไปเกือบครึ่งโลก

5.4 อาณาจักรอิสลามมั่งคั่งเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน ทั้งเศรษฐกิจการค้า สังคม วิทยาการต่าง ๆ วรรณกรรม ศิลปะต่าง ๆ

5.5 สถานภาพของสตรีในสังคมดีขึ้นอย่างมาก สตรีได้รับยกย่องตามคัมภีร์ อัล-กุรอาน ในฐานะมารดา ภรรยา ที่ควรได้รับเอาใจใส่ดูแล ค้ำครอง

อย่างนี้ มิใช่กษัตริย์เพียงเป็นเพียงสมบัติของชาย หญิงหม้ายและเด็กกำพร้า ได้รับการช่วยเหลือจากสังคม

5.6 คนยากจนได้รับการช่วยเหลือ ทั้งทรัพย์สินและอาหารด้วยเงินชะภาค ที่ผู้มีเงินต้องบริจาคจากรายได้สุทธิร้อยละ 2.5 นับว่าเป็นสวัสดิการ และสังคมสงเคราะห์ที่ดี

5.7 ทัศนคติ อุปลักษณ์ และพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของชาวอาหรับในสังคมถูกปรับปรุง กล่อมเกลามาให้ดีขึ้น โดยความเชื่อและคำสั่งสอนของศาสดา ตัวอย่างเช่น การกิน การดื่ม ความสะอาดและสุขภาพอนามัยต่าง ๆ

6. การเผยแพร่ศาสนาของศาสนาอิสลาม

กล่าวได้ว่า การเผยแพร่ศาสนาอิสลามเริ่มขึ้นตั้งแต่หลังจากที่ท่านศาสดาได้รับโองการ และเริ่มสั่งสอนแก่คนใกล้ชิดก่อน แล้วจึงเริ่มขยายเพิ่มจำนวนผู้ศรัทธามากขึ้นเรื่อย ๆ

การเผยแพร่ที่ทำอย่างจริงจังโดยอุทิศชีวิต เพื่อเผยแพร่ศาสนานั้นคือตอนที่ท่านศาสดายกกองทัพจากเมืองเมดินะ ไปโจมตีเมืองมักกะฮ์ และได้ชัยชนะทั้ง ๆ ที่กำลังน้อยกว่ามาก จากชัยชนะครั้งแรกและเป็นครั้งสำคัญนี้เองที่ท่านศาสดาได้ประกาศศาสนาอิสลามให้เกรียงไกรแก่คนทั่วไป ท่านศาสดาได้ประกาศให้บริเวณรอบ ๆ วิหารคาบะ (หินดำ) เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอิสลาม และพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของ โดยกำหนดเป็นเขตหวงห้ามไว้ในพระคัมภีร์ อัล-กุรอาน ห้ามมิให้ผู้ที่มีชมุสลิมเข้าไปในบริเวณนี้ ซึ่งข้อห้ามอันนี้ยังถือปฏิบัติอยู่จนปัจจุบัน

ในสมัยนั้น กองทัพอิสลามได้กลายเป็นกองทัพที่เกรียงไกรที่สุดในอารเบีย คำสั่งสอนของท่านศาสดาทำให้ชาวอาหรับยอมรับนับถือโดยทั่วไป บรรดา

หัวหน้าชนเผ่าอาหรับต่าง ๆ ผู้ครองนครต่าง ๆ ส่งทูตมาแสดงความยินดีในชัยชนะ แสดงความเป็นมิตร และต่างก็ยอมรับว่าท่านศาสดา มุฮัมมัด เป็นตัวแทนของพระเจ้า และต่างก็ยอมรับนับถือพระเจ้า อัลลอฮ์ อักบร เป็นพระเจ้าผู้เกรียงไกร

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 626 ท่านศาสดาได้เริ่มเผยแพร่ศาสนาอิสลาม ไปสู่ดินแดนที่ห่างไกล ชนชาติอื่นที่มีเชื้ออาหรับ โดยได้ส่งทูตนำสาส์นของพระองค์ไป ประกาศเกียรติคุณแก่พระเจ้า ค.ศ. 628 ศาสนาอิสลามสู่ดินแดนประเทศจีน ปี ค.ศ. 629 ไปสู่ดินแดนซีเรีย และเปอร์เซีย เอเชียไมเนอร์

สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ศาสนาอิสลามเผยแพร่อย่างรวดเร็ว และมีผู้คนยอมรับนับถือเพิ่มมากขึ้นทุกที เพราะหลักธรรมคำสอนที่เข้าถึงตรงใจของผู้คนผู้ทุกชั้นทุกวัยไป ไม่เลือกสีผิว ฐานะ

เช่นหลักคำสอนที่ว่า บุคคลทุกคนสามารถติดต่อกับพระเจ้าได้ โดยตรง ด้วยตัวของเขาเอง ไม่ว่าคนนั้นจะยากดมีเงิน ตีงามหรือชั่วช้า เลวทราม อย่างไร หรือโง่เขลา เขาไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นนำคำวิงวอนของเขาเพื่อขอความช่วยเหลือหรือลูแก่โทษต่อพระเจ้าแทนตนเอง

มุสลิมไม่จำเป็นต้องติดต่อกับพระเจ้า ในวิหาร หรือสุเหร่า ที่ไหน เพราะพระเจ้าสถิตย์อยู่ในทุกหนทุกแห่งและหากทำละหมาด ณ ที่ใด ก็ถือว่า ณ ที่นั้นเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ทุกคนเท่าเทียมกันต่อหน้าพระพักตร์ของพระเจ้า

7. นิกายต่าง ๆ ในศาสนาอิสลาม

หลังจากท่านศาสดามุฮัมมัดสิ้นพระชนม์ลง ก็เกิดมีการแตกแยกในความคิดเรื่องผู้สืบทอดจากท่านศาสดา เพื่อเป็นประมุขแห่งอิสลาม อันเป็นต้นเหตุแห่งการแตกแยกเป็นนิกายต่าง ๆ ขึ้นในเวลาต่อมา และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาณาจักรอิสลามอ่อนแอลง

นิกายที่สำคัญ และมีผู้นับถือมาก ได้แก่

7.1 นิกายสุนี่ (Sunis) หรือ **ซุนนะห์** (เป็นชื่อคัมภีร์) พวกที่นับถือนิกายสุนี่เป็นพวกที่เคร่งครัดในคัมภีร์เดิม และมุ่งเน้นคำสั่งสอนของศาสดา ยิ่งกว่าองค์ศาสดา และมีความเห็นว่าผู้ที่ควรเป็นทายาทสืบทอดตำแหน่งจากท่านศาสดานั้น ควรเป็นท่าน **อับดู บาคร์** (Abu Bakr) ผู้เป็นเพื่อนเก่าของท่านศาสดาและเป็นบิดาของภรรยาคนหลังสุดของท่านศาสดา และเป็นกำลังสำคัญในการประกาศศาสนาอิสลาม

7.2 นิกายชีอะห์ (Shiah) คำว่า **ชีอะห์** แปลว่า พรรคพวกของอาลี พวกนี้มีความเชื่อว่าตัวแทนของพระเจ้าย่อมมีสายเลือดศักดิ์สิทธิ์ฉะนั้น ทายาทควรเป็นผู้ที่มีสายเลือดของศาสดา ซึ่งควรเป็นท่านอาลี (Ali) ซึ่งเป็นบุตรชาย และเป็นลุงของพี่ชายท่านนบี และบุตรหลานที่เกิดจาก ท่านอาลี และนางฟาติมะ บุตรสาวของท่านศาสดา ก็จะได้เป็นทายาทสืบทอด ๆ กัน*

* ในชั้นหลานของท่านอาลี มีหลานชายท่านผู้หนึ่ง ชื่อ ฮัล-ฮูเซ็น ได้พลีชีพในการต่อสู้กับศัตรูอย่างกล้าหาญ และถูกฆ่าอย่างทารุณ ทำให้ชาวมุสลิมสายชีอะห์ ศรัทธา นับถือ และทำพิธีระลึกถึงท่าน ฮัล-ฮูเซ็น ทุกปี เป็นประเพณี ในเมืองไทยเราเรียกมุสลิมที่นับถือเหล่านี้ว่านิกายเจ้าเซ็น

มุสลิมที่นับถือนิกาย ซือฮ์ มีมากในประเทศอิหร่าน อิรัก และ
อินเดีย

นอกจากนี้ยังมีนิกายอื่น ๆ อีก แต่มีผู้นับถือน้อยกว่า 2 นิกาย
ดังกล่าว ได้แก่ นิกายซูฟี นิกายวาฮาบี นิกายฟาگیر์ นิกายบาไฮ

8. ความเจริญของอาณาจักรอิสลาม

ศาสนาอิสลามแพร่ขยายไปทั่วโลก ทำให้อาณาจักรอิสลามเจริญถึงจุด
สูงสุด ในทุก ๆ ด้าน แต่นับตั้งแต่ ค.ศ. 1231 เป็นต้นมา ผู้นำชาวมุสลิมแก่งแย่ง ซิงดี
ฆ่าฟันกันเอง ทำให้อ่อนแอลง และเป็นช่องทางให้ผู้รุกรานกล้ำมาาย้าย กองทัพอิสลามที่
เคย เข้มแข็งร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำสงครามต่อสู้ศัตรู กลับแตกแยกไม่
ช่วยเหลือกัน และอ่อนแอลง เพราะถูกรุกรานต้องต่อสู้เป็นเวลานาน เช่น สงคราม
ครูเสด และการต่อสู้การรุกรานของพวกมองโกล

ในสมัยปัจจุบันอิสลามก็ยังแตกแยก รวมกันไม่ได้คืออย่างในอดีต เช่น
การทำสงครามกันเองของประเทศอิหร่านกับอิรัก การต่อสู้กับอิสราเอลในทุกรูปแบบ
เหตุการณ์ดังกล่าวบั่นทอนอำนาจและพลังของอาณาจักรอิสลามให้ลดลงเรื่อย ๆ

9. ศาสนาอิสลามกับสังคมปัจจุบัน

ศาสนาอิสลามกลับมีบทบาทเด่นชัดในโลกอีกครั้ง (หลังจากอาณาจักร
อาหรับเจริญจนสูงสุดและค่อย ๆ ลดความเจริญลง ๆ) เริ่มจากที่ประเทศอาหรับกุม
อำนาจเศรษฐกิจโลกด้านน้ำมัน ทำให้ศาสนาอิสลามมีพลังเข้มแข็งขึ้น เริ่มมีขบวนการ
ฟื้นฟูให้ปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดตามหลักศาสนา เพื่อต่อต้านอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกของ

ยุโรปและอเมริกา ที่ส่วนใหญ่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของอิสลาม ผู้นำทางศาสนาเริ่ม
สั่งสอน ทรนงค์ ความหย่อนยานในการดำรงชีวิตตามแนวศาสนาอิสลามของกลุ่มผู้บริหาร
ประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่หันมาให้ความร่วมมือในหลักการดังกล่าว เพราะมีสาเหตุ
หลายประการ เช่น คนรุ่นเก่าไม่ชอบให้เด็กและเยาวชนยอมรับวัฒนธรรมตะวันตก ที่ไม่ตี
ซึ่งกำลังแพร่เข้ามาในสังคมอิสลามอย่างรวดเร็ว และชาวอาหรับส่วนใหญ่รู้ถึงการเสีย
เปรียบ และการเข้ามาตัดดวงผลประโยชน์ของชาวต่างชาติไปจากดินแดนอาหรับ และ
อีกประการหนึ่งคือ เป็นการต่อต้านต่อผู้บริหารประเทศที่ประพฤตินั้นไม่เหมาะสม ในการ
ปกครอง การคอร์รัปชัน การละเลยหลักการดำรงชีวิตตามแนวของอิสลาม

เหตุการณ์ดังกล่าวที่เห็นชัดเจนคือการปฏิวัติอิสลามในประเทศอิหร่าน
โดยผู้นำทางศาสนา สามารถชักจูงประชาชนให้ลุกฮือกันต่อต้านผู้ปกครองและผู้กุมอำนาจ
สูงสุดของประเทศ โค่นล้มระบอบการปกครองลงได้ และจัดการปกครองขึ้นใหม่ โดยมี
หลักศาสนาอิสลาม เป็นหลักผลสำเร็จในการปฏิวัติครั้งนี้ เพราะประชาชนมีความเชื่อต่อ
ศาสนา ยอมสละชีวิตเข้าแลกอย่างกล้าหาญ เต็ดเดี่ยว เพื่อพระเจ้า นับว่าการปกครอง
แบบรัฐอิสลามนี้ ได้มาด้วยเลือดเนื้อ และชีวิตของมุสลิม ซึ่งมีความศรัทธาอย่างแรงกล้า
ด้วยความแรงนี้เอง ทำให้ผู้บริหารกลุ่มประเทศอาหรับอื่น ๆ พากันหวาดหวั่น และระมัด
ระวัง เกรงว่าจะเกิดการปฏิวัติอิสลามเช่นนี้ในประเทศของตน

หลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลาม ถือเป็นธรรมนูญสูงสุดในการ
ดำรงชีวิตของชาวมุสลิม และเป็นกฎหมายที่ใช้ในสังคม เป็นรากฐานและแม่บทแห่ง
กฎหมายต่าง ๆ กฎหมายใดจะขัดกับหลักธรรมคำสอนของอิสลามไม่ได้

ชาวมุสลิมทั้งหลาย ต้องมีภาระหน้าที่ต่อพระเจ้า และต่อสังคม